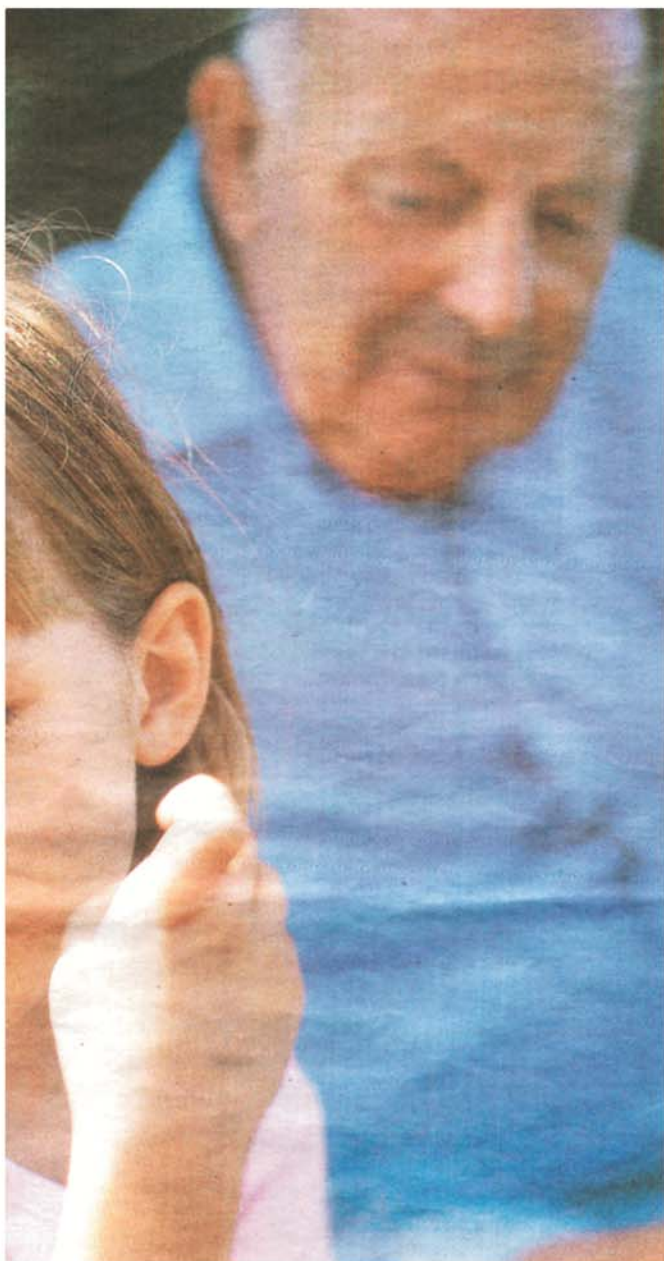

משפט

סבא ישלם

האב הביולוגי לא משלם מזונות? בית המשפט עשוי לדרוש את הכסף מהסבא והסבתא • מה הסיכוי שזה יקרה, ואיך תגרמו גם להורי הצד השני לשאת בנטל?

מאת **ליטל דובוביץקי**

לילדים בסכום של 2,000 שקל בחודש, וסכום זהו ישולם גם עלידי הורי האם.

עו"ד טלי הוד ליבוביץ', המתמחה בדיני משפחה, מציינת כי לאחרונה גוברת המגמה לפסוק מזונות מהמעגל השני, הסי' בים והסתבות, במקרה שהם יכולים לעמוד בנטל התשלום. עם זאת, מבהירים עו"ד פני אביב וגלית שפיצר-קורן, המתמחים בדיני משפחה, כי פסיקה המטילה תשלום מזונות על הסבא והסבתא מתבצעת על ידי בית המשפט בזהירות, ורק כאשר ביהמ"ש משוכנע על סמך ראיות מהימנות וכבודת משקל שהורי הילדים אינם יכולים לשאת בנטל, ושהסבים והסתבות יכולים לעמוד בכך.

« בית המשפט לענייני משפחה פסק לאחרונה כי סבים וסתבות לארכעה קטינים ישלמו בכל חודש מזונות בסכום של 4,000 שקל עד שהילדים יגיעו לגיל 18. זאת בעקבות תביעה שהגישה אבם של הקטינים נגד הורי בעלה, לאחר שהאחרון לא שילם את מזונות ילדיו מאז שעזב את הארץ. מנגה הגישו הוריו של הבעל תביעה נגד הורי האם. בית המשפט הכריע כי הסבא והסבתא מצד הבעל ישלמו מזונות

גם עו"ד ערו דיבון, המתמחה בדיני משפחה, מסכים כי המקרים בהם מיטלים מזונות על הסבא והסבתא אינם רבים במיוחד, אולם טוען כי "יש בכל זאת מגמה של עלייה, אולי לאור העובדה שהיום הסבים והסתבות הם אנשים צעירים יותר, ובעלי יכולת כלכלית גדולה מבעבר".

שלושה תנאים עיקריים

עורכי דין בתחום דיני המשפחה מציינים כי למרות שניתן לתבוע מזון נות מהסבא והסבתא כבר עשרות שנים, רק בשנים האחרונות חלה עלייה בהגשת תביעות מהסוג הזה. האפשרות לחייב סבא וסבתא במזונות לנכדים נעשית לפי חוק,

שנחקק עוד ב-1959, ואשר נקרא "החוק לתיקון דיני משפחה" (מזונות). "האפש" רות לתבוע את הסבא והסבתא כמעט לא נוצלה משום שאורחים לא היו ערים לה, וגם משום שהחוק מגביל את האפשרות לגביית מזונות מהסבים, ומחייב קודם כמזונות את ההורים, מציין עו"ד מיכאל טאויג המתמחה בדיני משפחה. עו"ד רות דיין וולפנר, המתמחה

בדיני משפחה, מציינת כי "במקרים מסוימים בהם לא ניתן לגבות מזון נות מהאב, בית המשפט יכול לחייב סבא וסבתא בתשלום מזונות לילדיהם. עם זאת, חובת המזונות כלפי נכדים אינה אוטומטית, אלא תלויה בתנאים מסוימים שנקבעו בחוק. בית המשפט קבע את התנאים לחייב סבא וסבא תא במזונות נכדיהם: הסב או הסבתא

עו"ד פני אביב.
ראיות מהימנות

צילום: יוחאל

לתשלום מזונות לנכדים מוגשות ביש ראל נגד הוריו של הבעל. "בארץ, ברוב המקרים המשמורת על הילדים ניתנת לאם, ולכן הסבירות היא שהאב הוא זה שנעלם ולא האם. אבל מבחינה משפטית עקרונית, אין שום הבדל בין חיובם של הורי האב לבין חיובם של הורי האם, והם חייבים באותה מידה - לפי יכולתם", מציין עו"ד טאוסיג. אם הוגשה תביעה נגד הורי האב, הם יכולים לבקש מבית המשפט שגם הורי האם יצטרפו כנתבי עים נוספים, ושחלוקת העול של מזונות הנכדים תחלק בין כל הסבים. כך אכן נעשה ברוב המקרים.

עו"ד טלי הוד ליבוביץ', ממשרד עוה"ד צוונגהור-ליבוביץ', מספרת על מקרה בו הורי האישה ביקשו להתגונן מפני תביעת מזונות שהגישו הורי הבעל נגדם. מדובר היה במקרה של אישה שלא הצליחה לאכוף את פסיקת המזונות שקבע בית המשפט עבור בתה הקטינה, שכן הבעל היה מובטל ובגמילה מסמים. ההורים של הבעל היו בעלי עסקים מצליחים והכנסתם הייתה מעל הממוצע, דבר שאיפשר את כלכלת נכדתם. אולם, הם סירבו לשלם את מזונות הנכדה, ולחלופין הציעו סכום מינימלי של 800 שקל בחודש. הורי האישה תמכו בבתם בכל התקופה שהבעל לא שילם את מזונותיה, אך התקשו לעמוד בתשלומים נוספים. בית המשפט קבע כי הורי הבעל ישלמו 2,500 שקל עבור מזונות הקטינה - כבר מיום הגשת התביעה.

בורחים לחו"ל

עו"ד זאב ולנה, המתמחה בדיני משפט פחה, מציין כי ההלכות בתחום התמקרו

תביעה להשתתפות בהוצאות הנכדים תהיה לגיטימית גם כאשר הסבים גרים בחו"ל, ובמקרה כזה הם יזמנו על-ידי בית המשפט להתייצב לדין בישראל

תחילה בבעלים'אבות "בורחים", העו"ד בים את ישראל ומשאירים שוקת שבורה אחריהם. הבורח לא שילם מזונות, ובית המשפט נדרש לשאלה האם יש להטיל את החיוב על הוריו. עו"ד דיבון מספר כי טיפל במקרה של אב שברח לחו"ל, והשאיר שלושה ילדים בארץ. "תבענו את הוריו (הסבים), והם תבעו מנגד את הורי האישה. בסופו של דבר הגענו לה

יכולים לספק את צורכי עצמם, בן זוגם וילדיהם הקטינים; הנכדים אינם יכולים לספק את צורכיהם מעבודה, מנכסים או ממקור אחר; והנכדים אינם יכולים לקבל את מזונותיהם מהוריהם. בכל מקרה, יש להביא ראיות תומכות בהתקיימות כל התנאים הללו". בעיקר נגד הורי הבעל רוב התביעות נגד הסבים והסבתות

סכם לפיו שני הסבים והסבתות משלמים מזונות לילדים, אולם רק התשלום של הורי הבעל יופחת מחוב המזונות של האב. מדובר, לפי דעתו, באיוון ראוי בין העובדה שמצד אחד יש לחייב את הסבים והסבתות משני הצדדים, ומצד שני אין זה ראוי שהורי האישה ישלמו מזונות במקום האב, ושהסכומים שהם משלמים יופחתו מחוב המזונות שלו".

לפי החוק וגם על פי פסקי הדין, אפשר לתבוע מזונות מהסבים לא רק כאשר האב ברח לחו"ל או שווה שם, אלא גם כאשר האב נמצא בארץ אך אינו יכול לפרנס את ילדיו - כמוכר בתנאי שביכולתם של הסבים לפרנס. אגב, תביעה להשתתפות בהוצאות הנכדים תהיה לגיטימית גם כאשר הסבים גרים בחו"ל, ובמקרה כזה הם יזמנו על-ידי בית המשפט להתייצב לדין בישראל.

חיוב הסבים במזונות משרת שתי מטרות: לגרום לאב והבעל לחזור ארצה, לתת גט ולשלם מזונות, וכן לדאוג לצו רכי הקטינים כלשעצמם. "בעניין שהיה בטיפול לפני 25 שנה נדחתה טענה לפיה קיים פסק דין למזונות נגד האב, ולכן לא צריך לתבוע את הסבתא והסבתא. בית המשפט העליון קבע כי לא די בחיוב למזונות, ויש עילה לתבוע את הסבים אם המזונות לא שולמו בפועל. במקרה הנ"ל, משנדרחו טענותיהם של הסבתא והסבתא והם חיובו להתגונן בתביעת המזונות, חזר הבעל האב בעצמו לארץ", מספר עו"ד טאוסיג.

עו"ד טלי הוד ליבוביץ' מזכירה מקרה בו האב יצא מהארץ, ולא הייתה אפשרות לגבות ממנו את המזונות שניפסקו לילד. לאחר שנברקו הצרכים של הילד ונקבעו על 4,000 שקל לחודש, חייב בית המשפט בערכאה הראשונה את הורי הבעל במחצית הסכום, ואת הורי האישה רק במרכיבים מסוימים כגון צהרון, הסעות, חוגים ועוד. הורי הבעל עירערו לבית משפט המחוזי, וזה קבע כי יש לחלק את הנטל באופן שווה.

לעתים מחייב בית המשפט את הסבים במזונות הרבה יותר גבוהים עבור הילדים מאשר אלו שנפסקו נגד האב. במקרה אחר, מספרת עו"ד הוד ליבוביץ', ניפסקו מזונות נגד הסבים בסך של 4,000 שקל, במקום 1,600 שקל לחודש שנפסקו נגד האב. "יש לעורר

דד את הפסיקה בתחום הזה, ובמיוחד במקרים בהם הורה מתחמק מחבותו לשאת במזונות ילדיו ואף בורח לחו"ל - פעמים רבות בתיאום עם הוריו. זאת משום שהשיקול העליון והמכריע הוא טובת הילדים, גם מהבחינה הכלכלית, תוך הבטחת קיומם וצורכיהם", טוען עו"ד פיני אביב.